

Torsdagen 7 januari

Första läsningen: **1 Joh 3:22 – 4:6** (*Pröva andarna så att ni kan se om de kommer från Gud*)

Johannes varnar för falska lärare som förnekar inkarnationen, dvs. tron att Guds Ord i Jesus blev ”kött” (Joh 1:14; 2 Joh v. 7) och att vår frälsning därför sker *i köttet*. Jesu död för oss var ingen teater: han led verkligen och varenda blodsdroppe var verklig. Så är hans närvaro i eukaristin inte heller bara symbol utan verklighet – Johannes talar i brevet mycket om Kristi *blod* (jfr Joh 6:51-58). Johannes elev Polykarpos kallar i sitt brev till filipperna Johannes motståndare för sådana *som inte bekänner vittnesbördet om korset ... och som förvränger Herrens ord efter egna önskningar och förnekar uppståndelsen och domen* (Polyc. Fil. 7:1, se *De apostoliska fäderna*, Artos 1992, s. 121). Han har tydlig adress till *gnostikerna* och *Markion*. Den helige Polykarpos uppmanar sina läsare att undvika det tomma pratet (gnostikernas) och *återvända till den lära som från början har överlämnats till oss*. Liksom Johannes står han fast vid **Traditionen**, lika orubbligt som Paulus (Gal 1:8 f). De som tillhör Herren hör sin herdes röst (Joh 8:47; 10:1-16, 27-28; 18:37). Om någon säger sig ha ett budskap från Gud så ska det bedömas utifrån kriteriet: 1) om det stämmer med den apostoliska tron, och 2) ”broderskärleken” = att man håller ihop i kyrkans gemenskap. Kristna ”egenföretagare” som startar nya samfund med ”profetiska” budskap som motsäger andra ”profetiska” budskap är en mardröm.

Evangelium: **Matt 4:12-17, 23-25** (*Himmelriket är nära*)

I julnatten läste vi de starka profetorden (Jes 9:2-7) om ljuset som ska komma över ”mörkets land”. Vi tänker på stjärnan över Betlehem. Jesaja tänkte på Galileen (de av assyrierna erövrade stammarna Sebulons och Naftalis områden). Matteus ser profetian gå i uppfyllelse när Jesus börjar sin offentliga verksamhet som predikant och läkare just i Galileen. Jesus verkar vara på flykt dit: Johannes har fångslats, hans rörelse är väl i kaos, med polis som försöker kartlägga hans närmaste medarbetare. Jesus stannar inte hemma i Nasaret utan flyttar till Kafarnaum vid Galileiska sjön (möjligtvis flyttade jungfru Maria med). Platsen är väl vald: därifrån var det lätt att vid behov snabbt fly bort med båt. Jesu första undervisning är som en kopia av Döparens (v. 17, jfr Matt 3:2). De kraftfulla orden understryks av en lika framgångsrik läkargärning. Folkmassorna strömmar till. Vad står han för, denne nye lärare? Det får de snart veta, ty denna läsning följs omedelbart av *Bergspredikan*.

Den som känner Gud, han lyssnar på oss. (1 Joh 4:6)

Fredagen 8 januari

Första läsningen: **1 Joh 4:7-10** (*Gud är kärlek*)

Kristendomen är från början *social*. T.o.m. isolerade kristna eremiter är till för andra: de ber och gör bot för allas frälsning (*Katolska kyrkans katekes*, nr 920-921). Den gamle aposteln Johannes ser sin kyrkas medlemmar lämna gemenskapen och gå över till gnostiska sekter. Gnostikerna sökte en individuell frälsning genom en ”insikt” (*gnosis*), som bara några få utvalda – en överlägsen elit – kunde uppnå. De har möjligtvis sagt att de ”älskade” Gud, men vägen till Gud börjar inte i oss själva! Den är hans initiativ. Hans kärlek visar sig i att Jesus blev försoningsoffer för våra synder (v. 10). Guds kärlek är en handling. Han söker oss. Barnet i Betlehem kom just därför. Den som älskar sin broder *söker* honom och inte bara sig själv. Därav förpliktelsen att bry sig om sina bröder och systrar, konkret och i handling.

Evangelium: **Mark 6:34-44** (*Genom att föröka bröden uppenbarar sig Jesus som profet*)

Jesus undervisar de många tusen människorna till långt in på eftermiddagen. Han tar inte ledigt. De vill inte lämna honom. De är hungriga men går ändå inte hem. Lärjungarna verkar få nog: själva har de bara mat för ett par personer kvar. Deras tonfall när de vill bli av med folket är nästan fientligt mot Jesus. Varför går folk inte själva ”bort till gårdarna och byarna här omkring” för att handla mat (v. 36)? Vissa moderna bibeltolkare vill inte tro att så många människor kunde ge sig ut i ödemarken utan att ta med sig en ordentlig matkorg. ”Brödundret”, tänker de, är en symbolberättelse där alla ”delade solidariskt” och så ”räckte det åt alla”. Men det här är ingen församlingspicknik. Apostlarna vänder sig till Jesus just för att maten är slut! Jesu åhörare är förtvivlat fattiga (Luk 6:20-21). De har bara Jesus. *Jesus, vi är hungriga!* – så har de helt säkert skanderat. Varför gå hem när det inte finns mat där heller? Här på plats finns åtminstone bön och lovsång. Då känns inte hungern lika mycket.

Jesus låter alla sätta sig i det gröna gräset liksom Mose lät folket sätta sig i grupper om femtio och hundra (2 Mos 18:13-27). *Herren är min herde, ingenting skall fattas mig. Han för mig i vall på gröna ängar* (Ps 23:2). Apostlarna blir som diakoner i mässan. Undret upprepar Guds hjälp i öknen då han gav Israels barn *manna* att äta (2 Mos kap. 16). Är det omöjligt? Sådant förekommer. Den helige kyrkoherden av Ars, Jean-Marie Vianney, hade en gång omkring år 1829 inget spannmål kvar i sitt förråd. Barnen på hans barnhem skulle snart svälta. Det var ingen idé att tigga från församlingens medlemmar för det hade varit dålig skörd. Han och barnen bad då intensivt hela förmiddagen. På eftermiddagen var förrådet fullt med spannmål ända upp till taket. Ögonvittnen bekräftade händelsen. En biskop har vittnat om att prästen visade honom hur högt spannmålet stod. För Gud är inget omöjligt.

Saliga ni som hungrar nu, ni skall få äta er mätta. (Luk 6:21).

Lördagen 9 januari

Första läsningen: **1 Joh 4:11-18** (*Om vi älskar varandra, är Gud alltid i oss*)

Evangelietexten igår visade oss hur Jesus reagerade på människornas nöd spontant, empatiskt och utan att oroa sig för om kassan räckte. Apostlarna tänkte rationellt och hade argumenten på sin sida. I själva verket ville de bli av med folkmassan, de var rädda att gå miste om sina sista brödbitar och ville vila upp sig i fred.

Den fullkomliga kärleken fördriver rädslan (v. 18). Johannes ser frimodigt fram emot domens dag. Men vad gör den fullkomliga kärleken tills dess? Vänder sig till de nödlidande som ropar på Gud, delar ut mat som inte finns och alla blir mätta, tröstar och predikar om Guds kärlek och hinner inte räkna antalet mirakel som sker runt omkring av bara farten. *Sådan som Kristus är, sådana är vi i denna världen*, skriver Johannes (v. 17). Den fullkomliga kärleken kastar ut all fruktan och vill bara vara hos de älskade. Så var Jesus. Dagens evangelietext visar samma sak på ett annat sätt:

Evangelium: **Mark 6:45-52** (*De såg honom gå på vattnet*)

Jesus och lärjungarna gick skilda vägar för en stund. Mästaren ville be i fred. Han var intensiv – de behövde nog själva en paus från honom efter jobbiga dagar. Jesus ändrar sig under natten. Han står och tittar efter dem uppe från berget. Som en mamma som avbryter sin bön för att se vad barnen håller på med. Johannesevangeliet, som annars inte har så mycket gemensamt med de andra evangelierna, nämner också denna episod (Joh 6:16-21). Det här var en oförglömlig händelse i den lilla medarbetargruppens liv. De hade begett sig ut på sjön och var ute på mitten. Det var vågat (man brukade mest ta sig fram längs kusten). De hann inte över på grund av vädret, och så blev det mörkt. Vad hände nu? Jesus **såg** deras mödor. Jesus **steg ner** från berget och gick över vågorna. Vinden ven kring honom, hans bönesjal fladdrade. Sedan ville han **gå förbi** dem (v. 48). Alla i båten skrek till. Deras slutsats var att han är en *vålnad* – de tänkte säkert på en **dödsdemon** från djupet som varslade att de skulle gå under (v. 49). Jesu tröstande ord ”**Det är jag**” (v. 50) lugnade både lärjungarna och vågorna.

De flesta av oss upplever inte sådant, och det är bra. Trons gåva kommer inte från *visioner av Jesus* utan genom att *höra och förstå hans ord*. I Gamla förbundet **såg** Gud sitt folks lidanden i Egypten och **steg ner** för att rädda dem (2 Mos 3:7-8). Guds **dödsängel** gick förbi hebreernas hus och skonade dem (2 Mos 12:23, ordet ”påsk” betyder ”**gå förbi**”). Gud förde sitt folk **genom havet** hem till sitt land (2 Mos kap. 14; Ps 77:20). Gud uppenbarade för Mose sitt namn: Jahve. Det kan översättas som JAG ÄR eller som Jesus säger här: **Det är jag** (2 Mos 3:14). Lärjungarna tänkte ännu inte så djupt. Det förstår man. De var *utom sig av häpnad* (v. 51). Senare skulle de tro.

Säg till de förskrämda: ”Fatta mod, var inte rädda! Se, er Gud är här.” (Jes 35:4)

Söndagen efter Trettondedagen: HERRENS DOP

ÅRGÅNG C

I och med denna söndag avslutas jultiden. I morgon måndag börjar tiden ”under året”, första veckan.

Första läsningen: **Jes 40:1-5, 9-11** (*Herrens härlighet skall uppenbaras, och alla människor skall se det*)

Jesus kom med **tröst** och ännu mer tröst. Adventstidens glada och tillitsfulla förväntan är tillbaka en kort stund med dessa ord av Jesaja. Så välkomnar kyrkan Jesus vid Jordan. Vi vet att han kommer med mildhet och godhet.

Andra läsningen: **Tit 2:11-14; 3:4-7** (*Han har räddat oss med det bad som återföder och förnyar genom Den heliga anden*)

Guds nåd räddar oss. Vi lär oss att säga nej till synden (v. 12). Det låter som *avsägelserna av synden och djävulen* i dopritualet. Flera delar av denna läsning låter som citat ur kyrkans liturgi. Det var de kanske redan på Paulus tid. Stilen är högtidlig, med tydliga paralleller till acklamationer, hyllningsrop till romerska kejsare, som ansågs vara gudomliga. **Vår store Gud** och **frälsare** (så kallades kejsarna) är Jesus. Han gör oss rättfärdiga i dopet (”badet” i v. 5), och delar gärna sitt eviga liv med oss (v. 7).

Evangelium: **Luk 3:15-16, 21-22** (*När Jesus hade blivit döpt och stod och bad, öppnade sig himlen*)

I Lukas evangelium spelar *bön* en stor roll. Jesu offentliga verksamhet börjar och slutar hos Lukas med bön (jfr Luk 23:46). Så kommer Anden över Jesus när han står och ber (v. 21; man bad mest stående, som i vår mässa). Johannes förväntar en kraftfull Messias som kommer för att döpa med helig Ande och eld (v. 16). Denna eld verkar han se som Guds straffdom (v. 17; jfr Jesus i Luk 12:49-50). Bilden av helvetets eld är (som så mycket hos Döparen) från profeten Jesaja (Jes 66:24). Vatten släcker eld: Johannesdopet avsåg kanske att symboliskt skydda mot *den kommande vreden* (jfr Matt 3:7). Johannes är ödmjuk. Han kan inte ens se sig själv som Messias lägste slav (= den som knyter upp sandalerna, v. 16). Kyrkans liturgiska tjänare bör ha samma sinnelag.

Lukas uppfattar *duvan* som en konkret gestalt. Varför en duva? Gud beskrivs som örn i 5 Mos 32:11 f, dvs. örnen som *omsorgsfull förälder*. Duvans omsorg är väl känd (som hönans, jfr Luk 13:34). Den står för blidhet, trohet. Den återvänder gärna och kan därför bära brev. Efter syndaflodens slut återkom den till Noa med en olivkvist i näbben och blev så tecknet på att en ny värld hade fötts, att vredens tid var över (1 Mos 8:11). Jesus är alltså **en ny början för mänskligheten**. Hans bön öppnar himlen (v. 21). I vårt dop blir vi med honom Guds barn och tilltalas av Fadern med samma ord som han: *Du är mitt älskade barn, du är min utvalde* (jfr v. 22).